

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

6 septembrie 2012 *

„Trimitere preliminară — Apropierea legislațiilor — Sănătate publică — Informarea și protecția consumatorilor — Etichetarea și prezentarea produselor alimentare — Noțiunile «mențiuni nutriționale» și «de sănătate» — Regulamentul (CE) nr. 1924/2006 — Calificarea unui vin drept «ușor de digerat» — Indicarea unei acidități scăzute — Băuturile care conțin mai mult de 1,2 % alcool în volum — Interzicerea mențiunilor de sănătate — Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene — Articolul 15 alineatul (1) — Libertatea de alegere a ocupației — Articolul 16 — Libertatea de a desfășura o activitate comercială — Compatibilitate”

În cauza C-544/10,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Bundesverwaltungsgericht (Germania), prin decizia din 23 septembrie 2010, primită de Curte la 23 noiembrie 2010, în procedura

Deutsches Weintor eG

împotriva

Land Rheinland-Pfalz,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte de cameră, domnul J. Malenovský (raportor), doamna R. Silva de Lapuerta, domnii E. Juhász și D. Šváby, judecători,

avocat general: J. Mazák,

grefier: A. Impellizzeri, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 19 ianuarie 2012,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Deutsches Weintor eG, de H. Eichele și de B. Goebel, Rechtsanwälte;
- pentru Land Rheinland-Pfalz, de C. Grewing, în calitate de agent;
- pentru guvernul ceh, de M. Smolek și de D. Hadroušek, în calitate de agenți;
- pentru guvernul eston, de M. Linntam, în calitate de agent;

* Limba de procedură: germana.

- pentru guvernul francez, de G. de Bergues, B. Cabouat și de R. Loosli-Surrans, în calitate de agenți;
- pentru guvernul maghiar, de M. Z. Fehér și de K. Szíjjártó, în calitate de agenți;
- pentru guvernul finlandez, de H. Leppo, în calitate de agent;
- pentru Parlamentul European, de I. Anagnostopoulou și de E. Waldherr, în calitate de agenți;
- pentru Consiliul Uniunii Europene, de M. Simm, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de L. Pignataro-Nolin și de S. Grünheid, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 29 martie 2012,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 2 alineatul (2) punctul 5 și a articolului 4 alineatul (3) primul paragraf din Regulamentul (CE) nr. 1924/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 decembrie 2006 privind mențiunile nutriționale și de sănătate înscrise pe produsele alimentare (JO L 404, p. 9, Ediție specială, 15/vol. 18, p. 244), astfel cum a fost modificat în ultimul rând prin Regulamentul (UE) nr. 116/2010 al Comisiei din 9 februarie 2010 (JO L 37, p. 16, denumit în continuare „Regulamentul nr. 1924/2006”). Cererea privește și validitatea acestor dispoziții în raport cu articolul 15 alineatul (1) și cu articolul 16 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Deutsches Weintor eG, o cooperativă viticolă germană (denumită în continuare „Deutsches Weintor”), pe de o parte, și serviciile de control al comercializării băuturilor alcoolice din Landul Renania-Palatinat, pe de altă parte, în legătură cu calificarea unui vin drept „ușor de digerat”, cu menționarea unei acidități scăzute.

Cadrul juridic

- 3 Considerentele (1)-(3), 5, 10, 14-16 și 18 ale Regulamentului nr. 1924/2006 prevăd:
 - „(1) Un număr sporit de produse alimentare din Comunitate etichetate și care fac obiectul publicității poartă mențiuni nutriționale și de sănătate. Pentru a asigura un nivel ridicat de protecție consumatorilor și pentru a le facilita alegerea, produsele introduse pe piață, inclusiv produsele importate, ar trebui să prezinte siguranță și să fie etichetate corespunzător. O alimentație variată și echilibrată reprezintă o condiție prealabilă pentru o sănătate bună, iar produsele luate separat au o importanță relativă în contextul alimentației globale.
 - (2) Diferențele dintre dispozițiile de drept intern privind astfel de mențiuni pot împiedica libera circulație a produselor alimentare și pot crea condiții de concurență inegale. Diferențele în cauză au astfel un impact direct asupra funcționării pieței interne. Prin urmare, este necesar să se adopte norme comunitare în ceea ce privește utilizarea mențiunilor nutriționale și de sănătate pe produsele alimentare.
 - (3) Dispozițiile generale în materie de etichetare sunt cuprinse în Directiva 2000/13/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 martie 2000 privind apropierea legislațiilor statelor membre referitoare la etichetarea și prezentarea produselor alimentare, precum și la

publicitatea acestora [(JO L 109, p. 29)]. Directiva 2000/13/CE interzice, în general, folosirea informațiilor care ar induce cumpărătorul în eroare sau ar atribui proprietăți medicinale produselor alimentare. Prezentul regulament are scopul de a completa principiile generale din Directiva 2000/13/CE și de a stabili dispoziții specifice privind utilizarea mențiunilor nutriționale și de sănătate referitoare la produsele alimentare care urmează să fie livrate ca atare consumatorului.

[...]

- (5) Denumirile generice care sunt folosite în mod tradițional pentru a indica o particularitate a unei categorii de produse alimentare sau băuturi care ar putea avea un efect asupra sănătății umane, cum ar fi «pastile digestive» sau «bomboane contra tusei», ar trebui să fie exceptate de la aplicarea prezentului regulament.

[...]

- (10) Produsele alimentare promovate prin mențiuni pot fi percepute de consumatori ca având un avantaj nutrițional, fiziologic sau orice alt avantaj referitor la sănătate în raport cu produse similare sau cu alte produse în compoziția cărora nu s-au adăugat astfel de nutrienți și de alte substanțe. Consumatorii pot fi astfel încurajați să îl aleagă pe acela care influențează direct cantitatea totală de nutrienți individuali sau de alte substanțe absorbite de aceștia în mod contrar consultanței științifice în domeniu. Pentru a contracara acest efect nedorit potențial, este recomandabil să se impună anumite restricții în ceea ce privește produsele care poartă astfel de mențiuni. [...]

[...]

- (14) Există o varietate mare de mențiuni folosite în prezent în anumite state membre pentru etichetarea și publicitatea produselor alimentare referitoare la substanțele ale căror beneficii nu au fost demonstrate sau pentru care nu există în prezent un consens științific suficient. Este necesar să se asigure demonstrarea faptului că substanțele pentru care se face o mențiune au un efect nutrițional sau fiziologic benefic.
- (15) Pentru a se asigura veridicitatea mențiunilor formulate, este necesar ca substanța care face obiectul mențiunii să fie prezentă în produsul final în cantități suficiente sau ca substanța să fie absentă sau prezentă în cantități reduse în mod corespunzător, pentru a produce efectul nutrițional sau fiziologic indicat. De asemenea, substanța ar trebui să poată fi utilizată de către organism. [...]
- (16) Este important ca mențiunile privind produsele alimentare să fie înțelese de consumator și este necesar ca toți consumatorii să fie protejați de mențiunile înșelătoare. [...]

[...]

- (18) Nu ar trebui să se formuleze o mențiune nutrițională sau de sănătate dacă aceasta este incompatibilă cu principiile de nutriție și de sănătate general acceptate sau dacă aceasta încurajează sau permite consumul excesiv al produsului alimentar sau discreditează practica unei alimentații optime.”

- 4 Obiectul și domeniul de aplicare ale Regulamentului nr. 1924/2006 sunt descrise la articolul 1 din acest regulament după cum urmează:

„(1) Prezentul regulament armonizează actele cu putere de lege și actele administrative ale statelor membre referitoare la mențiunile nutriționale și de sănătate pentru a asigura funcționarea eficientă a pieței interne oferind, în același timp, un nivel ridicat de protecție a consumatorilor.

(2) Prezentul regulament se aplică mențiunilor nutriționale și de sănătate formulate în cadrul comunicărilor comerciale, fie că apar la etichetarea, prezentarea sau publicitatea produselor alimentare care urmează să fie livrate ca atare consumatorului final.

[...]”

- 5 Articolul 2 din Regulamentul nr. 1924/2006 conține următoarele definiții:

„(1) În sensul prezentului regulament:

- (a) se aplică definițiile termenilor «produs alimentar», «operator în sectorul alimentar», «introducere pe piață» și «consumator final» prevăzute la articolul 2 și la articolul 3 punctele 3, 8 și 18 din Regulamentul (CE) nr. 178/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 ianuarie 2002 de stabilire a principiilor și a cerințelor generale ale legislației alimentare, de instituire a Autorității Europene pentru Siguranța Alimentară și de stabilire a procedurilor în domeniul siguranței produselor alimentare [(JO L 31, p. 1)];

[...]

(2) Se aplică, de asemenea, următoarele definiții:

1. «mențiune» înseamnă orice mesaj sau reprezentare care nu este obligatoriu(ie) în temeiul legislației comunitare sau naționale, inclusiv reprezentarea sub formă de imagini, reprezentarea grafică sau simbolică, indiferent de formă, care afirmă, sugerează sau implică faptul că un produs alimentar are caracteristici deosebite;

[...]

4. «mențiune nutrițională» înseamnă orice mențiune care declară, sugerează sau implică faptul că un produs alimentar are proprietăți nutriționale benefice speciale [...]

5. «mențiune de sănătate» înseamnă orice mențiune care declară, sugerează sau implică că există o relație între o categorie de produse alimentare, un produs alimentar sau unul din constituenții săi și sănătate;

6. «mențiune privind reducerea riscului de îmbolnăvire» înseamnă orice mențiune de sănătate care afirmă, sugerează sau implică faptul că un factor de risc în dezvoltarea unei boli umane este redus semnificativ prin consumul unei categorii de produse alimentare, al unui produs alimentar sau al unuia din constituenții acestuia;

[...]”

- 6 În capitolul II (articolele 3-7) din Regulamentul nr. 1924/2006 se stabilesc condițiile generale de utilizare a mențiunilor nutriționale și de sănătate.

- 7 Articolul 3 din Regulamentul nr. 1924/2006, intitulat „Principii generale aplicabile tuturor mențiunilor”, are următorul cuprins:

„Mențiunile nutriționale și de sănătate nu pot fi folosite la etichetarea, prezentarea și publicitatea produselor alimentare introduse pe piața comunitară decât dacă sunt conforme cu dispozițiile prezentului regulament.

Fără a aduce atingere Directivelor 2000/13/CE și 84/450/CEE, folosirea mențiunilor nutriționale și de sănătate nu trebuie să:

- (a) fie falsă, ambiguă sau înșelătoare;
- (b) conducă la îndoieli privind siguranța și/sau conformitatea nutrițională a altor produse alimentare;
- (c) încurajeze sau să tolereze consumul în exces al unui produs alimentar;

[...]”

- 8 Articolul 4 din Regulamentul nr. 1924/2006, intitulat „Condiții de utilizare a mențiunilor nutriționale și de sănătate”, prevede la alineatul (3):

„Băuturile care conțin mai mult de 1,2 % alcool în volum nu poartă mențiuni de sănătate.

În ceea ce privește mențiunile nutriționale, sunt permise numai mențiunile nutriționale referitoare la niveluri scăzute de alcool, sau la reducerea conținutului de alcool, sau la reducerea conținutului energetic pentru băuturile care conțin mai mult de 1,2 % alcool în volum.”

- 9 Articolul 5 alineatul (1) litera (a) din acest regulament, privind condițiile generale, prevede:

„(1) Utilizarea mențiunilor nutriționale și de sănătate este permisă numai dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

- (a) s-a dovedit că prezența, absența sau conținutul redus dintr-un produs alimentar sau dintr-o categorie de produse alimentare a unui nutrient sau a unei alte substanțe care face obiectul unei mențiuni are un efect nutrițional sau fiziologic benefic, astfel cum s-a stabilit prin dovezi științifice general acceptate.”

- 10 Articolul 6 alineatul (1) din regulamentul menționat, intitulat „Justificarea științifică a mențiunilor”, prevede:

„Mențiunile nutriționale și de sănătate se bazează pe dovezi științifice general acceptate și se justifică prin acestea.”

- 11 Articolele 10-19 din capitolul IV din Regulamentul nr. 1924/2006 prevăd dispoziții speciale aplicabile mențiunilor de sănătate.

- 12 La articolul 10 alineatele (1) și (3) din acest regulament, privind condițiile specifice, se arată:

„(1) Mențiunile de sănătate sunt interzise cu excepția cazului în care acestea respectă cerințele generale din capitolul II și cerințele specifice din prezentul capitol și sunt autorizate în conformitate cu prezentul regulament și incluse în listele de mențiuni autorizate prevăzute la articolele 13 și 14.

[...]

(3) Nu se poate face trimitere la beneficiile generale, nespecifice nutrientului sau produsului alimentar asupra bunei sănătăți globale sau asupra bunăstării legate de sănătate, decât în cazul în care o astfel de trimitere este însoțită de o mențiune specifică de sănătate inclusă în listele prevăzute la articolul 13 sau 14.”

Acțiunea principală și întrebările preliminare

- 13 Deutsches Weintor este o cooperativă viticolă cu sediul în Ilbesheim (Germania), Landul Renania-Palatinat. Aceasta comercializează vinuri din soiurile de struguri Dornfelder și Grauer/Weißer Burgunder cu descrierea „Edition Mild” (Ediție vin delicat), însoțită de precizarea „aciditate redusă”. Pe etichetă se mai menționează și: „Gustul delicat se obține prin utilizarea procedeului nostru special «LO3» (LO3 Schonverfahren zur biologischen Säurereduzierung) pentru dezacidificare biologică”. Pe eticheta de pe gâtul sticlelor de vin figurează inscripția: „Edition Mild bekömmlich” (Ediție vin delicat, ușor de digerat). În catalogul de prețuri, vinul este descris prin folosirea expresiei: „Edition Mild – sanfte Säure/bekömmlich” (Ediție vin delicat – aciditate scăzută/ușor de digerat).
- 14 Autoritatea responsabilă cu supravegherea comercializării băuturilor alcoolice în Landul Renania-Palatinat a contestat utilizarea descrierii „ușor de digerat” pentru motivul că aceasta constituie o „mențiune de sănătate” în sensul articolului 2 alineatul (2) punctul 5 din Regulamentul nr. 1924/2006, care nu este permisă pentru băuturile alcoolice, în temeiul articolului 4 alineatul (3) primul paragraf din acest regulament.
- 15 Părțile din acțiunea principală nu sunt de acord asupra aspectului dacă descrierea unui vin ca fiind „ușor de digerat” asociată cu indicarea unei acidități scăzute constituie o „mențiune de sănătate” în sensul articolului 4 alineatul (3) primul paragraf din Regulamentul nr. 1924/2006, interzisă în mod normal în cazul băuturilor alcoolice.
- 16 Deutsches Weintor a introdus o acțiune la Verwaltungsgericht (tribunal administrativ) prin care solicita să se constate că îi este permis să utilizeze descrierea „ușor de digerat” pentru etichetarea vinurilor respective și pentru publicitatea pe care o face acestora.
- 17 În susținerea acțiunii, aceasta a arătat, în esență, că descrierea „ușor de digerat” nu prezintă niciun raport cu sănătatea, ci se referă doar la bunăstarea generală. Pe de altă parte, aceasta susține că Regulamentul nr. 1924/2006 nu se aplică descrierilor utilizate în mod tradițional pentru produse alimentare sau băuturi și care pot avea consecințe asupra bunăstării generale, precum descrierea „ușor de digerat” pentru o băutură care favorizează digestia. Prin urmare, în opinia acesteia, trebuie să se rețină o înțelegere restrictivă a mențiunilor de sănătate, limitată la efectele pe termen lung ale produsului alimentar în cauză.
- 18 Prin hotărârea din 23 aprilie 2009, Verwaltungsgericht a respins această acțiune. Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz (Curtea Administrativă Superioară a Landului Renania-Palatinat) a respins prin decizia din 19 august 2009 apelul declarat împotriva hotărârii respective.
- 19 Instanța de apel a considerat că noțiunea „mențiune de sănătate” ar include, în orice situație, consecințele pe care un produs alimentar le are asupra organismului consumatorului și asupra funcțiilor somatice ale acestuia. În cazul vinului, descrierea ca „ușor de digerat” ar stabili o legătură cu procesele somatice și ar privi bunăstarea generală legată de sănătate. Această descriere ar putea fi considerată sinonimă cu termeni precum „bun pentru sănătate”, „se digerează cu ușurință” sau „agreabil pentru stomac”.

- 20 Potrivit instanței menționate, acest aspect prezintă o anumită importanță în cazul consumului de vin, deoarece acesta este asociat adeseori cu dureri de cap și de stomac. Vinul ar putea avea, eventual, chiar și consecințe nocive asupra organismului uman și ar putea da dependență. Utilizarea expresiei „ușor de digerat” cu referire la un procedeu special de dezacidificare și la o aciditate scăzută ar crea, în percepția consumatorului, o legătură între vin și lipsa consecințelor negative pe care consumul de vin le are uneori asupra procesului de digestie.
- 21 Reclamanta din acțiunea principală a formulat recurs la Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală) împotriva acestei decizii.
- 22 Instanța de trimitere apreciază că interpretarea extensivă reținută în privința noțiunii „mențiune de sănătate” de instanțele inferioare trebuie privită cu precauție. În opinia acesteia, având în vedere funcția comună a tuturor produselor alimentare, care constă în aportul de nutrienți și de alte substanțe în organismul uman, o descriere privind numai menținerea temporară a funcțiilor organismului sau bunăstarea generală legată de sănătate nu este suficientă pentru a stabili o relație cu sănătatea în sensul articolului 2 alineatul (2) punctul 5 din Regulamentul nr. 1924/2006.
- 23 În opinia Bundesverwaltungsgericht, anumite elemente par să indice că, dimpotrivă, calificarea drept „mențiune de sănătate” se justifică doar atunci când sunt descrise efectele pe termen mai lung, durabile, asupra stării organismului sau a condiției fizice, iar nu simplele efecte pasagere asupra proceselor metabolice, care nu afectează constituția fizică și, prin urmare, starea de sănătate propriu-zisă.
- 24 Indicarea caracterului digerabil al vinurilor comercializate de reclamanta din acțiunea principală se limitează, așadar, potrivit instanței de trimitere, la afirmația că, în timpul digestiei, vinul nu provoacă sau provoacă mai puține dureri de stomac decât ar fi de așteptat în cazul unui vin de acest tip și de această calitate. În plus, Bundesverwaltungsgericht își pune întrebarea dacă simplul fapt că un produs alimentar este mai puțin nociv decât produsele similare din aceeași categorie este suficient pentru a-i recunoaște un efect benefic pentru sănătate.
- 25 În sfârșit, Bundesverwaltungsgericht are îndoieli cu privire la aspectul dacă interzicerea mențiunilor de sănătate pentru vin este compatibilă cu drepturile fundamentale, precum libertatea de alegere a ocupației și libertatea de a desfășura o activitate comercială, în măsura în care i s-ar interzice unui producător sau unui distribuitor de vinuri să indice faptul că produsul său este ușor de digerat având o aciditate scăzută, chiar dacă această mențiune ar fi corectă.
- 26 În aceste împrejurări, Bundesverwaltungsgericht a decis să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Pentru calificarea drept mențiune de sănătate în sensul articolului 4 alineatul (3) primul paragraf coroborat cu articolul 2 alineatul (2) punctul 5 sau în sensul articolului 10 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1924/2006 este necesară existența unui efect nutrițional sau fiziologic benefic care urmărește îmbunătățirea durabilă a stării organismului sau este suficient un efect temporar, limitat în special la perioada de ingerare și de digerare a produsului alimentar?

2) În cazul în care chiar și invocarea unui efect benefic temporar ar putea constitui o mențiune de sănătate:

Pentru a afirma că un asemenea efect se datorează absenței sau conținutului redus al unei substanțe în sensul articolului 5 alineatul (1) litera (a) și al considerentului (15) al regulamentului este suficient ca mențiunea să specifice numai faptul că efectul produs, în general, de alimentele de acest tip și care este adesea perceput ca fiind negativ este redus în acest caz concret?

3) În cazul unui răspuns afirmativ la a doua întrebare:

Este compatibil cu articolul 6 alineatul (1) primul paragraf din Tratatul privind Uniunea Europeană, astfel cum a fost modificat la 13 decembrie 2007 (JO 2008, C 115, p. 1), coroborat cu articolul 15 alineatul (1) (libertatea de alegere a ocupației) și cu articolul 16 (libertatea de a desfășura o activitate comercială) din [cartă], astfel cum a fost modificată la 12 decembrie 2007 (JO C 303, p. 1), să se interzică fără excepție unui producător sau unui distribuitor de vinuri să facă publicitate utilizând o mențiune de sănătate precum cea în cauză în acțiunea principală, chiar dacă mențiunea respectivă este corectă?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la primele două întrebări preliminare

- 27 Prin intermediul primelor două întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 4 alineatul (3) primul paragraf din Regulamentul nr. 1924/2006 trebuie interpretat în sensul că termenii „mențiune de sănătate” acoperă o descriere precum „ușor de digerat” însoțită de menționarea unui conținut redus de substanțe percepute ca negative de un număr mare de consumatori.
- 28 Articolul 2 alineatul (2) punctul 5 din Regulamentul nr. 1924/2006 definește o „mențiune de sănătate” ca fiind orice „mențiune care declară, sugerează sau implică că există o relație între o categorie de produse alimentare, un produs alimentar sau unul din constituenții săi și sănătate”.
- 29 În plus, articolul 5 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1924/2006 precizează că utilizarea mențiunilor de sănătate este permisă numai dacă s-a dovedit că prezența, absența sau conținutul redus dintr-un produs alimentar sau dintr-o categorie de produse alimentare a unui nutrient sau a unei alte substanțe care face obiectul unei mențiuni are un efect nutrițional sau fiziologic benefic, astfel cum s-a stabilit prin dovezi științifice general acceptate.
- 30 În cadrul acțiunii principale, întrebările preliminare sunt adresate în legătură cu vinul. Dat fiind faptul că vinul intră în categoria băuturilor care conțin mai mult de 1,2 % alcool în volum, este important să se sublinieze de la bun început că, potrivit articolului 4 alineatul (3) primul paragraf din Regulamentul nr. 1924/2006, legiuitorul Uniunii a urmărit să interzică fără excepție orice „mențiune de sănătate” în ceea ce privește această categorie de băuturi.
- 31 În speță, mențiunea în litigiu sugerează că, dată fiind aciditatea redusă, vinul în cauză este adaptat sau agreabil pentru digestie. Astfel, acest vin ar produce un efect nutrițional sau fiziologic benefic.
- 32 Este clar că, din moment ce este legată de absorbția punctuală a unui produs alimentar, digestia se analizează ca un proces fiziologic care este prin definiție limitat în timp, având numai efecte temporare sau pasagere.
- 33 Pornind de la această constatare, instanța de trimitere își pune întrebarea dacă o descriere ca „ușor de digerat” poate fi calificată drept „mențiune de sănătate”, chiar dacă nu implică o îmbunătățire durabilă a stării organismului la care conduce efectul nutrițional sau fiziologic benefic pe care vinul în discuție îl poate produce.
- 34 În această privință, din modul de redactare a articolului 2 alineatul (2) punctul 5 din Regulamentul nr. 1924/2006 rezultă că „mențiunea de sănătate” în sensul regulamentului amintit este definită pornind de la relația care trebuie să existe între produsul alimentar sau unul dintre constituenții acestuia, pe de o parte, și sănătate, pe de altă parte. Prin urmare, trebuie să se constate că această

definiție nu aduce nicio precizare nici cu privire la caracterul direct sau indirect pe care trebuie să îl aibă această relație, nici cu privire la intensitatea sau la durata sa. În aceste condiții, termenul „relație” trebuie înțeles în sens larg.

- 35 Astfel, pe de o parte, noțiunea „mențiune de sănătate” trebuie să privească nu numai o relație care implică o îmbunătățire a stării de sănătate datorată consumului unui produs alimentar, ci și orice relație care implică absența sau limitarea efectelor negative sau nocive asupra sănătății care însoțesc sau urmează, în alte cazuri, unui astfel de consum și, prin urmare, simpla menținere a unei bune stări de sănătate în pofida acestui consum potențial dăunător.
- 36 Pe de altă parte, se consideră că noțiunea „mențiune de sănătate” privește nu numai efectele unui consum punctual al unei anumite cantități dintr-un produs alimentar, care poate antrena în mod normal numai efecte temporare sau pasagere, ci și consumul repetat, regulat, chiar frecvent, al unui astfel de produs alimentar și care nu are, în schimb, numai efecte temporare sau pasagere.
- 37 Astfel, după cum rezultă din coroborarea considerentelor (1) și (10) ale Regulamentului nr. 1924/2006, este cert că mențiunile care asigură promovarea produselor alimentare pe care sunt înscrise și care indică un avantaj nutrițional, fiziologic sau orice alt avantaj referitor la sănătate în raport cu produse similare orientează alegerea consumatorilor. Această alegere are o influență directă asupra cantității totale de diferiți nutrienți sau de alte substanțe pe care aceștia decid să o absoarbă, justificând astfel restricțiile referitoare la utilizarea acestor mențiuni impuse prin regulamentul amintit.
- 38 În consecință, în acest sens, trebuie să se țină seama atât de efectele temporare și pasagere, cât și de efectele cumulative pe care consumul repetat și de lungă durată al unui anumit produs alimentar le produce asupra condiției fizice.
- 39 În speță, descrierea în litigiu, care sugerează că vinul se digeră și se absoarbe bine, implică, în special, că sistemul digestiv, așadar, o parte a corpului uman, nu suferă sau suferă puțin din cauza acestuia și că acest sistem rămâne relativ sănătos și în stare intactă, chiar și în urma unui consum repetat, așadar, a unor cantități cumulate și care se întinde pe o durată lungă, deoarece acest vin se caracterizează printr-o aciditate scăzută.
- 40 Prin aceasta, mențiunea în discuție poate sugera un efect fiziologic benefic durabil, care constă în menținerea unei stări bune a sistemului digestiv, contrar altor vinuri despre care se prezumă că ar antrena, în cazul unui consum cumulat, efecte durabile negative pentru sistemul digestiv și, în consecință, pentru sănătate.
- 41 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la primele două întrebări că articolul 4 alineatul (3) primul paragraf din Regulamentul nr. 1924/2006 trebuie interpretat în sensul că termenii „mențiune de sănătate” acoperă o descriere precum „ușor de digerat” însoțită de menționarea unui conținut redus de substanțe percepute ca negative de un număr mare de consumatori.

Cu privire la a treia întrebare

- 42 Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă este compatibil cu articolul 6 alineatul (1) primul paragraf TUE să se interzică fără excepție, prin Regulamentul nr. 1924/2006, unui producător sau unui distribuitor de vinuri să utilizeze o mențiune de tipul celei în cauză în acțiunea principală, chiar dacă această mențiune este în sine corectă.
- 43 În temeiul articolului 6 alineatul (1) primul paragraf TUE, Uniunea Europeană recunoaște drepturile, libertățile și principiile prevăzute în cartă, care are aceeași valoare juridică cu cea a tratatelor.

- 44 În privința drepturilor fundamentale relevante pentru interdicția în discuție, instanța de trimitere se referă la articolul 15 alineatul (1) din cartă, potrivit căruia orice persoană are dreptul la muncă și dreptul de a exercita o ocupație aleasă sau acceptată în mod liber, precum și la articolul 16 din aceeași cartă, care garantează libertatea de a desfășura o activitate comercială.
- 45 De asemenea, este important să se țină seama și de articolul 35 a doua teză din cartă care impune asigurarea unui nivel ridicat de protecție a sănătății umane în definirea și punerea în aplicare a tuturor politicilor și acțiunilor Uniunii. Totodată, după cum reiese din considerentele (1) și (18) ale Regulamentului nr. 1924/2006, protecția sănătății figurează în rândul principalelor finalități ale acestui regulament.
- 46 În aceste condiții, compatibilitatea interzicerii, fără excepție, a unei mențiuni de tipul celei în cauză în acțiunea principală nu trebuie apreciată numai în raport cu libertatea de alegere a ocupației și cu libertatea de a desfășura o activitate comercială, ci și cu protecția sănătății.
- 47 Rezultă că o astfel de apreciere trebuie să se efectueze cu respectarea concilierii necesare dintre exigențele referitoare la protecția diferitelor drepturi fundamentale garantate prin ordinea juridică a Uniunii și justul echilibru între aceste drepturi (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 ianuarie 2008, Promuscae, C-275/06, Rep., p. I-271, punctele 65 și 66).
- 48 În ceea ce privește, în primul rând, protecția sănătății, este important să se sublinieze că, ținând seama de riscurile de dependență sau de abuz, precum și de efectele nocive complexe, cunoscute ca fiind legate de consumul de alcool, în special producerea unor boli grave, băuturile alcoolice reprezintă o categorie specială de produse alimentare supuse unei reglementări deosebit de stricte.
- 49 În această privință, Curtea a admis în mai multe ocazii că măsurile care limitează posibilitățile de a face publicitate băuturilor alcoolice și prin care se urmărește combaterea abuzului de alcool reflectă preocupările privind sănătatea publică și că protecția acesteia constituie, astfel cum rezultă de asemenea din articolul 9 TFUE, un obiectiv de interes general de natură să justifice, dacă este cazul, o restricție adusă unei libertăți fundamentale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 iulie 1980, Comisia/Franța, 152/78, Rec., p. 2299, punctul 17, Hotărârea din 25 iulie 1991, Aragonesa de Publicidad Exterior și Publivia, C-1/90 și C-176/90, Rec., p. I-4151, punctul 15, precum și Hotărârile din 13 iulie 2004, Comisia/Franța, C-262/02, Rec., p. I-6569, punctul 30, și Bacardi Franța, C-429/02, Rec., p. I-6613, punctul 37).
- 50 În plus, dacă, la modul general, din articolul 3 litera (a) din Regulamentul nr. 1924/2006 rezultă că mențiunile nutriționale și de sănătate nu trebuie să fie false, ambigue sau înșelătoare, această dispoziție se impune cu atât mai mult în cazul băuturilor alcoolice. Astfel, este esențial ca toate mențiunile privind aceste băuturi să fie lipsite de orice ambiguitate, astfel încât consumatorii să fie în măsură să își regleze consumul ținând seama de toate riscurile intrinseci care sunt asociate consumului respectiv și să își protejeze astfel în mod eficace sănătatea.
- 51 Or, într-o cauză precum acțiunea principală, presupunând că mențiunea în litigiu poate fi considerată corectă în materialitatea sa, întrucât indică o aciditate redusă, ea se dovedește totuși incompletă. Astfel, mențiunea amintită evidențiază o anumită calitate de natură să faciliteze digestia, dar trece sub tăcere faptul că, independent de buna digerare, riscurile inerente consumului de băuturi alcoolice nu sunt astfel nicidecum înlăturate sau limitate.
- 52 Astfel, legiuitorul Uniunii a putut să considere în mod întemeiat că mențiunile precum cele în cauză în acțiunea principală sunt ambigue, chiar înșelătoare, dacă se raportează la o băutură alcoolică. În fapt, punând în relief exclusiv digestia ușoară, mențiunea în litigiu este de natură să încurajeze consumul vinului în discuție și, în definitiv, să crească riscurile inerente consumului nemoderat al oricăror băuturi alcoolice pentru sănătatea consumatorilor. Prin urmare, interzicerea unor astfel de mențiuni se poate justifica prin cerința de a garanta un nivel ridicat de protecție a sănătății pentru consumator.

- 53 Având în vedere cele ce precedă, interdicția totală a unei mențiuni de tipul celei din acțiunea principală poate fi considerată necesară pentru a garanta respectarea cerințelor care decurg din articolul 35 din cartă.
- 54 În ceea ce privește, în al doilea rând, libertatea de alegere a ocupației și libertatea de a desfășura o activitate comercială, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței Curții, dreptul la libera exercitare a activităților profesionale, la fel ca dreptul de proprietate nu reprezintă prerogative absolute, ci trebuie luate în considerare în raport cu funcția lor în societate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 decembrie 2004, *Swedish Match*, C-210/03, Rec., p. I-11893, punctul 72). În consecință, pot fi instituite restricții în exercitarea acestor libertăți, cu condiția ca aceste restricții să răspundă unor obiective de interes general urmărite de Uniune și să nu constituie, față de scopul urmărit, o intervenție disproporționată și intolerabilă care ar aduce atingere însuși conținutului acestor drepturi (Hotărârea din 15 aprilie 1997, *Irish Farmers Association* și alții, C-22/94, Rec., p. I-1809, punctul 27, și Hotărârea din 10 iulie 2003, *Booker Aquaculture* și *Hydro Seafood*, C-20/00 și C-64/00, Rec., p. I-7411, punctul 68).
- 55 În ceea ce privește obiectivele amintite, rezultă din cuprinsul punctelor 48-53 din prezenta hotărâre că reglementarea în cauză urmărește să protejeze sănătatea, ceea ce constituie un obiectiv recunoscut de articolul 35 din cartă.
- 56 În ceea ce privește respectarea principiului proporționalității, deși este adevărat că interzicerea mențiunilor în cauză impune anumite restricții în calea activității profesionale a operatorilor economici vizați cu privire la un aspect precis, respectarea acestor libertăți este totuși asigurată în aspectele esențiale.
- 57 Astfel, departe de a interzice producția și comercializarea de băuturi alcoolice, reglementarea în litigiu se limitează, într-un domeniu bine delimitat, să fixeze cadrul privind etichetarea și publicitatea aferente acestora.
- 58 Astfel, într-o cauză precum acțiunea principală, interdicția în litigiu nu afectează în niciun fel conținutul însuși al libertății de alegere a ocupației și de a desfășura o activitate comercială.
- 59 Din cele ce precedă rezultă că interdicția totală a unei mențiuni de tipul celei din acțiunea principală, prevăzută de Regulamentul nr. 1924/2006, trebuie considerată conformă cu cerința de a concilia diferitele drepturi fundamentale existente și de a stabili un just echilibru între acestea.
- 60 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la cea de a treia întrebare că este compatibil cu articolul 6 alineatul (1) primul paragraf TUE să se interzică fără excepție, prin Regulamentul nr. 1924/2006, unui producător sau unui distribuitor de vinuri să utilizeze o mențiune de tipul celei în cauză în acțiunea principală, chiar dacă această mențiune este în sine corectă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 61 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

- 1) **Articolul 4 alineatul (3) primul paragraf din Regulamentul (CE) nr. 1924/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 decembrie 2006 privind mențiunile nutriționale și de sănătate înscrise pe produsele alimentare, astfel cum a fost modificat în ultimul rând prin Regulamentul (UE) nr. 116/2010 al Comisiei din 9 februarie 2010, trebuie interpretat în sensul că termenii „mențiune de sănătate” acoperă o descriere precum „ușor de digerat” însoțită de menționarea unui conținut redus de substanțe percepute ca negative de un număr mare de consumatori.**
- 2) **Este compatibil cu articolul 6 alineatul (1) primul paragraf TUE să i se interzică fără excepție, prin Regulamentul nr. 1924/2006, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 116/2010, unui producător sau unui distribuitor de vinuri să utilizeze o mențiune de tipul celei în cauză în acțiunea principală, chiar dacă această mențiune este în sine corectă.**

Semnături